

נגידת בנק ישראל, ד"ר קרנית פלוג בהשקת המרכז לפנסיה, ביטוח ואוריינות פיננסית: לא יהיה מנוס מהעלאת גיל הפרישה לנשים

20/11/2014

"יציאת הנשים לפנסיה בגיל מוקדם מביאה לכך שיש להן פחות חיסכון פנסיוני. יתרה מכך, נשים חיות יותר ולכן לא תהיה ברירה אלא להעלות את גיל הפרישה לנשים". כך אמרה היום נגידת בנק ישראל, ד"ר קרנית פלוג בכנס 'בוחרים היום למען המחר: מתווה לעתיד פנסיוני בטוח במדינת ישראל', שהתקיים באוניברסיטת בן-גוריון בנגב.

הכנס נערך לרגל השקת המרכז לפנסיה, ביטוח ואוריינות פיננסית באוניברסיטה, המאגד חוקרים מתחומי הכלכלה, האקטואריה והפסיכולוגיה הכלכלית. בראש המרכז עומדים שלושה חוקרים הפעילים בתחומים אלה שנים רבות: פרופ' אביה ספיבק מהמחלקה לכלכלה באוניברסיטה ולשעבר המשנה לנגיד בנק ישראל, פרופ' רמי יוסף (מנהל עסקים) ופרופ' דויד לייזר (פסיכולוגיה).

הנגידה ציינה כי מהשוואה בין לאומית עולה כי בישראל גיל הפרישה של נשים נמוך יחסית, וגם אחרי שיעלה ל-64, כפי שאמור לקרות החל מ-2017, יהיה נמוך משמעותית מאשר במרבית מדינות אירופה, שחלקן נמצאות במהלך הדרגתי של העלאה. לעומת זאת, גיל הפרישה של הגברים בישראל, 67, דומה לגיל הפרישה במדינות אירופה שהעלו את הגיל.

לדברי הנגידה, הפער הגדול בין גברים לנשים בישראל מעורר שאלה לגבי יכולת הנשים לחסוך מספיק לגיל הפרישה. "ככל שנדחה את ההחלטה על העלאה נוספת של גיל הפרישה לנשים, נצטרך לאחר מכן לעשות זאת באופן מהיר יותר, ובעייתי יותר".

הנגידה הדגישה כי לאור המגמות השונות, השאלה המעניינת היא מה יקרה לגובה קצבת הפנסיה בעת הפרישה? לדבריה, נשים עם הכנסה נמוכה יחסית של 7,500 שקל, שיפרשו בגיל 62, לאחר שהחיסכון הפנסיוני שלהן הניב תשואה ריאלית ממוצעת של 2% לשנה, והיקף הפרשות שלהן ממשכורתן החודשית היה 17.5% - הפנסיה שיקבלו תגיע ל-54% משכרן - כלומר כ-4,000 שקל. לעומת זאת, גברים עם הכנסה דומה, עם שיעור הפרשה של 17.5%, ותשואה ריאלית של 2% בממוצע, הפנסיה שלהם תהיה 66% בלבד משכרם.

דוגמה נוספת שנתנה הנגידה וממחישה את הפער בין נשים לגברים: גברים שיפרשו בגיל 67 שמשכרם 7,500 שקל, שהחיסכון הפנסיוני שלהם הניב תשואה ריאלית ממוצעת של 4% לשנה, והיקף הפרשות שלהם ממשכורתם החודשית עמד על 19.5%, הפנסיה שלהם תתקרב לכמעט 100% משכרם. לעומת זאת, נשים עם הכנסה דומה, עם שיעור הפרשה של 19.5%, ותשואה ריאלית של 4% בממוצע, הפנסיה שלהן תהיה 76% משכרם.

כלומר, אמרה הנגידה, גובה הפנסיה מושפע במידה ניכרת הן מגיל הפרישה והן מהיקף הפרשות לחיסכון, וגם מהתנאים בשווקים הפיננסיים (התשואה הממוצעת במהלך תקופת החיסכון).

המפקחת על הביטוח ושוק ההון במשרד האוצר, **דורית סלינגר**, אמרה כי "בטווח הזמן הקרוב אנו עומדים להוציא הנחיה כי כאשר יש מצטרף חדש לקרן פנסיה, הקרן תהיה מחויבת להציע לו לרכוש את הקרנות ממקומות העבודה הקודמים שלו. הריכוז גם יוזיל את דמי הניהול שלו וגם ימנע את המצב בו הוא שוכח את הקרן. כתוצאה מכך הוא הופך ללא פעיל וכך הוא משלם את דמי הניהול הגבוהים ביותר".

נגידת בנק ישראל ציינה בכנס כי פתיחת המכון באוניברסיטת בן-גוריון הוא אירוע חשוב מאוד, ותכנית העבודה שלו נראית מבטיחה. לדבריה, יש חשיבות גדולה בהעלאת המודעות והמחקר בנושא, ויש לברך על הפעולה בכיוון הזה. "חשוב גם לשפר את היכולת של הציבור לקבל החלטות מושכלות בתחום שמהווה את אחת החלטות הכלכליות החשובות שמשק בית מקבל, ולכן אני רואה חשיבות רבה בעיסוק באוריינות הפיננסית. פעילות להגברת האוריינות הפיננסית של הציבור תסייע לכולנו לקבל החלטות מושכלות, לגבי השאלה שהיא אולי החשובה ביותר בתחום ההחלטות הפיננסיות של משק הבית. אני מאחלת הצלחה לאנשי המכון בעשייתכם החשובה וממתינה ללמוד מפירות עבודתכם", אמרה ד"ר פלוג.

יושב ראש המועצה הלאומית לכלכלה, פרופ' יוג'ין קנדל, העלה בכנס שורה של סוגיות חשובות שלהערכתו יש לתת עליהם את הדעת בהקשר לחיסכון הפנסיה, כגון:

- * ריבית שנקבעת לחישוב הקצבה בעת הפרישה - שאמורה לשקף את התשואה הצפויה ב-20 השנים הבאות
- * תשואה בפועל לא וודאית - פגיעה בציבור החוסכים הצעירים או המבוגרים (כתלות בתשואה בפועל)
- * קושי פוליטי בהתאמת גיל הפרישה לתוחלת החיים
- * הצמדה אוטומטית של גיל הפרישה לתוחלת החיים
- * מודל המקבע את היחס בין שנות הפנסיה לשנות העבודה (מנגנון שכזה מוביל לעליית גיל הפרישה לגברים בשנה אחת לכל עלייה של 1.4 שנים בתוחלת החיים בגיל 65) ועוד.

הכנס התקיים במעמד נשיאת אוניברסיטת בן-גוריון, פרופ' רבקה כרמי, הרקטור, פרופ' צבי הכהן והמנכ"ל, דוד ברקת הכנס התקיים במעמד נשיאת אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, פרופ' רבקה כרמי, הרקטור, פרופ' צבי הכהן, המנכ"ל, דוד ברקת ודיקן הפקולטה לניהול ע"ש גילפורד גלייזר, פרופ' עודד לוונגרט.

המרכז לפנסיה ביטוח ואוריינות פיננסיות באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, שהושק פורמאלית בכנס זה, יהווה את הגוף המוביל למחקר מולטי דיסציפלינרי בתחומי האוריינות הפיננסית, הפנסיה והביטוח. באמצעות שילוב של מומחים מתחומים שונים ומפרדיגמות מדעיות שונות, ייזום המרכז ויקדם מחקרים ופעילויות שיסייעו לאזרחי ישראל להגיע מוכנים לגיל הפרישה, לנהל את כספם בצורה טובה ולהתמודד עם האתגרים הפיננסיים שמציבה המאה ה-21.

[לכל החדשות](#)